

Strategaeth Tlodi Plant Cymru

Agenda Gwrth-dlodi ar gyfer Gweithredu 2023

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ymgynghoriad ar gyfer pobl ifanc

Helo

Mae byw mewn tlodi yn gwneud bywyd yn anoddach, yn enwedig i blant a phobl ifanc.

Mae Llywodraeth Cymru eisiau i bob plentyn a pherson ifanc yng Nghymru fyw bywydau iach a hapus. Rydyn ni am iddyn nhw gael popeth maen nhw ei angen.

Ond mae llawer o blant, pobl ifanc a theuluoedd yng Nghymru yn byw mewn tlodi.

Yn 2015 fe wnaethom ni ysgrifennu Strategaeth Tlodi Plant i Gymru, ond mae llawer wedi newid ers hynny:

Fe wnaeth pandemig Covid-19 roi teuluoedd o dan lawer o bwysau.

Mae cost bwyd, tanwydd a thai wedi cynyddu'n fawr.

Nid yw cyflogau pobl wedi cynyddu digon i dalu'r costau hyn.

Mae gan awdurdodau lleol lai o arian i redeg gwasanaethau, ond mae angen cymorth ar fwy o bobl.

Mae gan Gymru lai o gyllid oherwydd Brexit.

Rhaid i ni weithredu a dod o hyd i atebion yng Nghymru, i Gymru. Felly, rydym ni wedi ysgrifennu'r Strategaeth Tlodi Plant newydd hon i'n helpu i frwydro yn erbyn tlodi a chreu Cymru gryfach a gwell i bawb.

i Rydyn ni eisiau helpu pobl yng Nghymru, ond dim ond Llywodraeth y DU all newid rhai pethau. Mae hynny'n cynnwys y budd-daliadau mae pobl yn eu cael, trethi a'r arian rydyn ni'n ei gael i helpu pobl.

Rydym ni eisiau gwybod beth yn eich barn chi ddylai fod yn y Strategaeth Tlodi Plant newydd. Rydym ni am wirio nad ydym ni wedi gadael unrhyw beth pwysig allan.

Atebwch y cwestiynau ar y diwedd a'n helpu ni i frwydro yn erbyn tlodi yng Nghymru!

Cynnwys pobl

I ysgrifennu'r Strategaeth Tlodi newydd hon rydym ni wedi cael help gan:

1,402 o blant a phobl ifanc

1,329 o rieni a gofalwyr a theuluoedd

319 dyma faint oedd yn neiniau a theidiau ac yn hen neiniau a theidiau

222 o gynrychiolwyr o sefydliadau

Dyweddodd pobl wrthym ni:

Mae tlodi yn effeithio ar fywyd o ddydd i ddydd.

Mae angen i ofal plant fod yn fforddiadwy.

Dylai'r gefnogaeth fod yn y gymuned leol fel bod pobl yn cael help yn gyflym.

Dylai gwasanaethau drin pawb ag urddas a pharch.

Gall y system fudd-daliadau fod yn anodd ei defnyddio.

Mae angen i waith fod yn hyblyg a thalu'n dda.

Mae gwybodaeth a chyngor gan wasanaethau yn bwysig ond gall fod yn anodd ei gael.

Mae angen i gludiant cyhoeddus fod yn fwy fforddiadwy.

Mae costau byw cynyddol yn cael effaith fawr.

Mae cost gwsg ysgol, tripiâu a gweithgareddau yn broblem i deuluoedd.

Mae angen tai mwy fforddiadwy, o ansawdd da.

Nod 1: Lleihau costau a sicrhau bod gan deuluoedd ddigon o arian ar gyfer bwyd, gwres a diwallu eu hanghenion.

Rydyn ni am sicrhau bod pob teulu yn gwybod sut:

- i hawlio budd-daliadau fel nad ydynt yn colli allan ar arian
- i gael help gyda chostau bwyd, tanwydd a thai
- i gael help gyda chostau dillad babanod, gwisg ysgol a chotiau gaeaf
- i gael cynhyrchion mislif am ddim yn eu cymunedau
- i hawlio arian brys a chymorth os bydd rhywbeth annisgwyl yn digwydd.

Rydyn ni hefyd eisiau i wasanaethau a sefydliadau ei gwneud yn haws i deuluoedd gael cefnogaeth.

Blaenoriaeth 1:

Helpu pobl i gael yr arian mae ganddyn nhw ➔
hawl iddo – rhoi arian ym mhocedi pobl.

Camau Gweithredu

Byddwn ni yn:

- gweithio gydag eraill i sicrhau bod pobl yn cael y wybodaeth a'r cyngor maen nhw eu hangen i hawlio budd-daliadau
- datblygu system Budd-daliadau Cymru sy'n hawdd ei defnyddio ac sy'n helpu pobl i gael unrhyw arian mae ganddyn nhw hawl iddo
- gweithio gydag awdurdodau lleol, Estyn ac eraill i leihau costau addysg i blant, pobl ifanc neu deuluoedd.

Nod 2: Helpu plant, pobl ifanc a theuluoedd allan o dlodi.

Mae helpu teuluoedd allan o dlodi yn gwneud gwahaniaeth mawr i'w bywydau.

Rydyn ni eisiau gwneud yn siŵr bod teuluoedd:

- yn cael cymorth yn gyflym, ym mlynnyddoedd cynnar bywyd plentyn
- yn cael cymorth i mewn i waith
- yn cael cymorth i hawlio unrhyw fudd-daliadau mae ganddyn nhw hawl iddyn nhw
- yn cael cyfleoedd i ddatblygu eu sgiliau
- yn cael cyfleoedd i gael swyddi sy'n talu'n dda
- yn cael cymorth gyda chostau gofal plant a chludiant.

Rydyn ni eisiau sicrhau bod plant a phobl ifanc:

- yn cael y cymorth maen nhw ei i ddysgu
- yn cael cymorth i gyrraedd eu nodau.

Rydyn ni am i bawb gael cyfleoedd i fynd allan o dlodi. Dydyn ni ddim am i unrhyw un golli allan oherwydd anabledd, ethnigrwydd, rhyw, rhywioldeb neu unrhyw reswm arall.

Blaenoriaeth 2:

Creu cenedl Gwaith Teg – gan adael neb ar ôl. ➔

Camau Gweithredu

Byddwn ni yn:

- sicrhau bod popeth rydym ni'n ei wneud fel cyflogwr yn hyrwyddo Gwaith Teg
- arwain y ffordd a sicrhau bod pawb yn cael cyfleoedd i ennill sgiliau a dod o hyd i waith
- dod o hyd i atebion i wneud gofal plant a thrafnidiaeth yn fwy fforddiadwy.

Nod 3: Cefnogi lles teuluoedd, a sicrhau bod gan blant a phobl ifanc eu hawliau.

Mae gan bob plentyn a pherson ifanc hawliau, dim ots pwy ydyn nhw, lle maen nhw'n byw neu beth maen nhw'n credu ynddo. Mae'r hawliau hyn wedi'u nodi yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC).

Gall tlodi atal plant a phobl ifanc rhag mwynhau eu hawliau.

Rydyn ni am i bob plentyn a pherson ifanc yng Nghymru gael eu hawliau:

- i gael y dechrau gorau mewn bywyd
- i fwynhau dysgu, a chael yr addysg orau bosibl
- i fwynhau bywyd iach, bod yn ddiogel rhag niwed a chael eu trin yn deg
- i gael chwarae a chael hwyl
- i gael eu clywed a chael eu trin â pharch
- i gael cartref a chymuned sy'n lle braf i dyfu i fyny
- i gael yr hyn maen nhw ei angen i oroesi a datblygu.

i Byddwn yn sicrhau bod y strategaeth hon yn cysylltu â chynlluniau eraill sydd gennym ni i amddiffyn hawliau plant.

Blaenoriaeth 3:

Adeiladu cymunedau – sicrhau bod gwasanaethau'n gweithio gyda'i gilydd i ddiwallu anghenion pobl.

Camau Gweithredu

Byddwn ni yn:

- meddwl am gymunedau a sut y gallant gefnogi pobl wrth wneud penderfyniadau
- edrych ar ffyrdd y gall gwasanaethau weithio gyda'i gilydd, yn y gymuned fel y gall pobl gael cymorth yn hawdd - arddull 'siop un stop'
- gweithio gydag eraill i ddarparu mwy o chwaraeon a gweithgareddau yn y gymuned sy'n gost isel ac sy'n cefnogi iechyd a lles
- sicrhau bod ein Polisi Cymunedau yn helpu gwasanaethau i weithio gyda'i gilydd i atal tlodi heb i bobl wynebu stigma.

Nod 4: Sicrhau bod plant, pobl ifanc a theuluoedd yn cael eu trin ag urddas a pharch.

Weithiau mae pobl yn cael eu trin yn annheg neu'n wynebu stigma oherwydd nad oes ganddyn nhw lawer o arian. **Dydyn ni ddim am i unrhyw un gael ei drin yn wahanol oherwydd tlodi.**

Rydyn ni eisiau sicrhau bod yr holl wasanaethau a staff:

- yn trin pobl yn deg a gyda pharch
- ddim yn gwneud bywyd yn anoddach i deuluoedd mewn tlodi.

Rydyn ni am sicrhau bod pob plentyn, person ifanc a'u teuluoedd:

- yn cael cefnogaeth dda ni waeth pwy ydyn nhw, na faint o arian sydd ganddyn nhw
- yn cael cefnogaeth gan systemau sy'n hawdd dod o hyd iddyn nhw a'u cael
- yn gallu dweud beth sy'n bwysig iddyn nhw
- yn cael eu clywed ac yn rhan o benderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau.

Blaenoriaeth 4:

Croesawgar – gwasanaethau caredig, agored a thosturiol i bawb.

Camau Gweithredu

Byddwn ni yn:

- defnyddio Fframwaith newydd Gwybodus am Drawma Cymru i sicrhau bod gwasanaethau'n gwybod sut i helpu pobl
- sicrhau bod ysgolion, colegau a phrifysgolion yn gwybod sut i gefnogi plant a phobl ifanc mewn tlodi
- sicrhau bod popeth rydym ni'n ei wneud yn delio â thlodi ac yn cefnogi hawliau plant
- sicrhau bod pawb yn cael cefnogaeth ac nad oes neb yn cael eu trin yn wahanol oherwydd anabledd, eu rhywioldeb, eu diwylliant, neu unrhyw reswm arall.

Nod 5: Sicrhau bod popeth rydym ni'n ei wneud yn helpu gwasanaethau i weithio gyda'i gilydd yn rhanbarthol ac yn lleol.

Rydym ni am sicrhau ein bod yn delio â thlodi ar draws Cymru gyfan. Dydyn ni ddim am adael unrhyw gymuned ar ôl.

Ni allwn wneud hyn ar ein pennau ein hunain, mae'n rhaid i ni i gyd weithio gyda'n gilydd. Mae hynny'n cynnwys awdurdodau lleol, gwasanaethau cyhoeddus, elusennau, busnesau a phartneriaethau.

Blaenoriaeth 5:

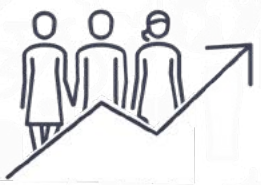
Gweithio gyda'n gilydd – ledled Cymru ac yn lleol.

Camau Gweithredu

Byddwn ni yn:

- sicrhau bod ein cyllid a'n polisiâu yn helpu gwasanaethau i weithio gyda'i gilydd i ddelio â thlodi
- cefnogi awdurdodau lleol a gwasanaethau i rannu syniadau newydd a chanolbwyntio eu gwaith lle mae ei angen fwyaf
- dod o hyd i'r ffyrdd gorau o ddelio â thlodi ar draws y rhanbarthau a chefnogi pawb i gydweithio
- sefydlu fforwm lle gall gweithwyr proffesiynol a staff ar draws gwasanaethau rannu arfer da a dysgu oddi wrth y naill a'r llall.

Monitro ein gwaith

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn golygu bod yn rhaid i ni sicrhau bod ein holl benderfyniadau yn gwella bywyd pobl nawr ac yn y dyfodol.

Mae gan y gyfraith hon set o gerrig milltir cenedlaethol. Mae'r rhain yn gwirio p'un a ydym ni'n cyrraedd ein nodau ar gyfer Cymru. **Mae delio â thlodi yn rhan fawr o'n nodau ar gyfer Cymru.**

Byddwn yn defnyddio'r **cerrig milltir cenedlaethol** hyn i wirio bod y Strategaeth Tlodi hon yn gweithio.

Byddwn yn **adrodd** ar y rhain bob blwyddyn.

Byddwn hefyd yn parhau i **siarad â phobl ledled Cymru** i wneud yn siŵr ein bod ni'n cyrraedd ein nodau ac yn brwydro yn erbyn tlodi.

Diolch am ddarllen

Gallwch ddarllen Strategaeth Tlodi Plant Cymru yn llawn yma:

www.llyw.cymru/strategaeth-tlodi-plant-ddrafft-cymru-2023

Anfonwch eich ymatebion i:

TrechuTlodiAChefnogiTeuluoedd@llyw.cymru

Erbyn 11 Medi 2023

**Atebwch y
cwestiynau ar y
dudalen nesaf.**

Cwestiynau

Nodyn atgoffa ↩

? Ydych chi'n cytuno â **Nod 1?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Ydych chi'n cytuno â **Blaenoriaeth 1?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Pam?

Nod 1: Lleihau costau a sicrhau bod gan deuluoedd ddigon o arian ar gyfer bwyd, gwres a diwallu eu hanghenion.

Blaenoriaeth 1: Helpu pobl i gael yr arian mae ganddyn nhw hawl iddo – rhoi arian ym mhocedi pobl.

? Ydych chi'n cytuno â **Nod 2?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Ydych chi'n cytuno â **Blaenoriaeth 2?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Pam?

Nod 2: Helpu plant, pobl ifanc a theuluoedd allan o dlodi.

Blaenoriaeth 2: Creu cenedl Gwaith Teg – gan adael neb ar ôl.

? Ydych chi'n cytuno â **Nod 3?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Ydych chi'n cytuno â **Blaenoriaeth 3?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Pam?

Nod 3: Cefnogi lles teuluoedd, a sicrhau bod gan blant a phobl ifanc eu hawliau.

Blaenoriaeth 3: Adeiladu cymunedau – sicrhau bod gwasanaethau'n gweithio gyda'i gilydd i ddiwallu anghenion pobl.

? Ydych chi'n cytuno â **Nod 4?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Ydych chi'n cytuno â **Blaenoriaeth 4?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Pam?

Nod 4: Sicrhau bod plant, pobl ifanc a theuluoedd yn cael eu trin ag urddas a pharch.

Blaenoriaeth 4: Croesawgar – gwasanaethau caredig, agored a thosturiol i bawb.

? Ydych chi'n cytuno â **Nod 5?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Ydych chi'n cytuno â **Blaenoriaeth 5?** Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod
Pam?

Nod 5: Sicrhau bod popeth rydym ni'n ei wneud yn helpu gwasanaethau i weithio gyda'i gilydd yn rhanbarthol ac yn lleol.

Blaenoriaeth 5: Gweithio gyda'n gilydd – ledled Cymru ac yn lleol.

Cwestiynau

Monitro ein gwaith

Ydy hi'n glir ac yn hawdd deall sut y byddwn ni'n monitro ac yn adrodd ar ein gwaith?

- Ydy Nac ydy Ddim yn gwybod

Pam?

Cwestiynau eraill

Ydy'r Strategaeth Tlodi Plant hon i Gymru yn glir ac yn hawdd ei deall?

- Ydy Nac ydy Ddim yn gwybod

Ydych chi'n meddwl y gall y Strategaeth Tlodi hon wneud gwahaniaeth cadarnhaol i fywyd pawb?

- Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod

Mae'r Gymraeg yn bwysig. Ydych chi'n meddwl y bydd hyn yn effeithio ar yr iaith Gymraeg?

- Ydw Nac ydw Ddim yn gwybod

A oes unrhyw beth arall y mae angen i ni feddwl amdano?

